

A 1301.

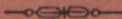
~~Ac.~~

~~380. I. 3680~~

I. 3680.

Mehe käsud

oma naesele

Kirja pannud

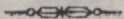
F. S. Miska.

Trükitud Wäljaandja kuluga.

Mehe käsud

oma naesele

Kirja pannud

P. S. Miska.

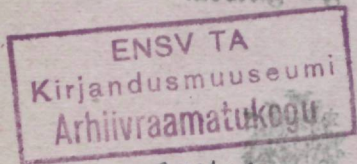

Trükitud Wäljaandja kuluga.

булѣа едрѣ

едрѣа булѣа

Дозволено Цензурою. -- Юрьевъ 26 Апрѣля 1901.

22702

Печ. въ Тип. А. Зейдельберга, въ Г. Вейсенштейнѣ.

Siime kää

Siime ei pea minu, enda mehe, nime

Abielu mehe kümme tästu oma naesele.

Esimene käsk:

Sul ei pea teisi paremaid sõpru, kui
mina, olema minu kõrwal.

Naesute! Hädaoht on mehejugu külges!
Mina üksi olgu sulle kõige parem ja armsam.
Ära waata mitte kuldwaarikate järel, waid olgu
sulle omast majast küllalt.

Teine käsk.

Sina ei pea minu, oma mehe, nime
halbaste tarvitama.

Kallile ! Ära tarwita oma mehe auusat nime
mitte selle tarwis, et tema peale raha laenad,
nagu mõned teised ehl seda teewad, ja siis kõige
uuema moodi järel toredaste elawad. Ma ütlen :
mitte kopikatgi ei maksa ma seesugusest wõlast !

Kolmas käsk.

Sa pead majarahu pühaks pidama.

Põgene tagaräälijate ohlikust lähedusest.
Ära ialgi minu tegemisi ja tallitusi takista, ja
ära nalja üle ialgi suurt lärmi te. Pea maja,
rahu eest hoolt !

Neljäs käsk.

Sa pead oma meest auustama, et

su käsi tema juurdes hästi käiks ja
meie kava ühes elaksime.

Auusta oma meest ikka nagu kästijat ja
perekonna toitjat. Selle naese käsi käib hästi,
kes ialgi ei unusta, et naene mehe küljeluust
maailma on loodud.

Viies käsk.

Sa ei pea oma meest peksuma.

Kallike, ole alati hea, ka siis, kui ja wihane
oled. Hoia taldrekute, kauside ja tasside elu.
Kui ja ka wabest niisugust hädaohlikku mängu
juhtud mängima, ära aga siis minu pead ene-
sele märgilauaks wõtta.

Seuues käsk.

Sa ei pea oma meest juukstest
kiskuma.

Raehute, ma olen juukselõikajaga rahul, sellepärast ei tarwita ma teisi tema asemel. Jäägrid ja võwahid kannawad sarwesi, sellepärast, kallike, heida omad sarwed kõrwale.

Geismses käsk.

Sa ei pia mitte taplema.

Tuitene, hoiä oma weikest keelt, ning ära waewa asjata enese kopsu. Pludus saab wihastusele saagiks. Kuigi ja wähest kára teed, siis teen mina nagu ei luuletski seda.

Raheskas käsk.

Sa ei pea ialgi oma mehele waletama.

Kallis naine! Jalgi ära räägi laituft omast mehest, waid kaitse teda alati teiste laimukõnede eest.

Üheksas käsk.

Sa ei pea himustama kõi ki moodisi järel teha.

Naine, mõtle, et toredus ja uued riidemoodud majaliku head seisukorda alla suruvad. Mõnigi, kes selles asjas naese pilli järel tantsis, jäi pärast kerjajana põlatud.

Künnes käsk.

Sa ei pea himustama mitte kõikide pidude, kontsertide, teatrite ehk teiste sarnaste lustipaikade peal käia.

Südamekene, ole mõnedest teistest naestest targem. Ära himusta igaweste hiilguse ja toreduse järel wahtida ega rännata, et tahaksid igal pool olla ainult mitte kodu.

Käskude lõpusõna.

Pead ja truuste neid antud käskusi, naesukene, siis jään ma sulle surmani kõigeparemaks meheks; aga häda, kui sind torra süüdlase leian

olewat! oma habeme juurdes töö-
tades — ma kannataksin, seda kan-
natlikult.

Kui mõtlen.

Kui mõtlen ma neid sõnu,
Neid sõnu wäheleid,
Mis ütelnud sa mulle,
Nii pehmeid mahedaid.

Siis helgib minu rinnas
Kui fewadine õhk.
Mu hinge õrnalt täidab
Kui magus lilleleht.

Kui mõtlen aga sõnu,
Neid sõnu terawaid,
Mis ütelnud sa mulle

Nii pilk'waid, mörudaid.

Süis pigistan ma huuled

Nii kokku kõwaste —

Ja wahel walus läh'wad

Nad waitse naerule.

Elije Nun.

**Maesterahwa osu 15-ness — 50-ne
aastani.**

Wanubus.

15. Kartlik ilma sisse astudes ja arg
meesterahwaste tähelpanekute pärast.

Wanubus.

16. Hakkab juba aru saama, et tema
wastu auupakkis oldakse,

17. Räägib juba armastusest.

18. Rujutab enesele armastust ilusa
nooremehega ette, kes teda meeli-
tanud olla.

19. On piisut tagasihoidlik, et enam
tähelepanemist ärataks.

20. Käib moodi järel riides ja teab
seda wäga hästi.

21. Suurem usaldus enese iluduse ja
lootus hiilgawa tulewiku peale.

22. Pölgab ühe kosilase ära: ta ei
olla tubli mees.

23. Armastab iga nooremehega lobiseda.

24. Paneb imeks, et weel mehele 'pole
saanud.

25. Hakkab enese toimetuste üle rohkem
järele mõtlema.

Wanudus.

26. Arwab, et suur warandus just asjata 'poleks.
27. Arwab mõistliku meeste feltskonna halpide omast paremaks.
28. Soowib mehe naine olla, kes omaga heaste läbi saab.
29. Rahkleb mehele saamise üle.
30. Saab ikka kartlikumaks, et teda wanakstüdrukus hakatakse hütitama.
31. Hakkab ennast wägise nooreks tegema.
32. Ei tantsi enam: tal olla raske head tantsijat leida.
33. Imestab, kuida meesterahwad nii tundmusrikkast naesterahwast unustada wõiwad ja lastega ainult naljatada.
34. Wõtab enesele hea tuju, kui mees-
tega räägib.

Manubus.

35. Saab kadedaks, kui teisi neiusid kiidetakse.
36. Tapleb oma hiljuti mehele saanud sõbrannaga.
37. Tunneb ennast seltskondadest maha- jäetud olevat.
38. Räägib heameelega oma tuttava- test, kes õnnetumat abielu elavad ja leiab selles troosti omaš wana- duses.
39. Halb tuju kasvab.
40. Segab ennast heameelega iga as- jasse ja on nõuandjaks.
41. Annab, kui ta rikas on, oma armas- tust ühe waeše nooremehetele tunda.
42. Et jee midagi ei aita, süunab ise- eneses iga meest.
43. Hakkab tagarääkijate poole hoidma.
44. Wäga wali noortemeeste wastu.

Wanubus.

45. Mikine see tundmus ühe rikka wanapoisi wastu.
46. Wihane, et see teda mahajätnud.
47. Hakkab kahklema, ja harjutab ennast ninatubakat tarwitama.
48. Kõige õrna tundmustega hoiab koerte ja kasside poole.
49. Wõtab sugulaste hulgast ühe waese tütarlapse kaswandikuks.
50. Lööb üsna ilmast lahtu ja puis- tab enese täielikku paha tuju waese sugulase peale.

Ena palwe.

Sind Jumal hoidku lapsute!

Sind wiib nüüd wälja elutee.

Sull süda rõõmus, säraw film,

Sest su ees hiilgab ilus ilm.

See ilm, oh kallid lapsute,

Saan'd hauaks mitme hingele,

Rus langen'd mitu noorest peast.

Aunst, õnnest; ilma taewa heast!

Geetileele t. Elise Aun.

**Meeſterahwa olu 16-ness — 60-ne
aastani.**

Vanuſ.

16. Neitut nähes rutuline südame tüksumine, rahutu olek.

17. Punastab neiuga rääkides.

18. Julguſ kaſwab jõudſal ſammul.

19. Saab pahaseks, kui teda poisitseks peetakse.

20. Tunneb enese mehelikku olifut.

21. Peab ennast pöegli ees ikka imesetama.

22. On wäga suur halp.

23. Arwab, et üksigi neiu 'pole temale hea.

24. Sipleb, enne kui aru saab, katwalusel töörkus.

Wanubus.

25. Ühendus katkeb: Tema, neiu, olla liiga üksluine.
26. Teeb ennast hästi toredaks endise neiu vastu.
27. Teeb teise neiuga tutwust ja arwab selle läbi esimest wihastada.
28. On hirmus wihane, et ta tagasi sai lükatud.
29. Siunab kõiki ilusaid neiusi iseeneses.
30. Saab iga jutustamise juurdes abielu peale wihaseks.
31. Waatab abielu enese seisukohast kasupüüdwalt.
32. Ei pea naesterahwa ilu mitte just ligi tõmbawaks.
33. Ikka weel suur mõtlemine uhkuse peale.
34. Arwab, et wõiks weel õige noore neiu pähe tinni hakata, kui see tale aga meeldiks.

Wanubus.

35. Armastab peaaegu surmawalt ühte 17-ne aastast neiut.
36. Jäab tahtlema, sest on jällegi tagasi liikatud.
37. Kõjub kõik naesewõtmise mõtted peast wälja.
38. Wihtab ta kõigeparemat neiulikku olekut.
39. Kannatab palju mõttewalu.
40. Naesewõtmise mõtted ajawad õisi.
41. Üks noor lest teeb talle mitmesuguseid mõtteid.
42. Usaldab jellele mitmesuguste tundmustega lähineda.
43. Oma kasu tähele pannes, on ta, hästi ettevaatlik.
44. Lest tõmbab ennast tagasi; ta on niisama ettevaatlik.
45. Jäab õrnasuole ikka wõeramaks.

Wanubus :

46. Tunneb ennast haiglase olewat ;
jooksja haigus tikub kallale.
47. Arwab järel, mis temast siis saab,
kui wanaks on saanud ja raske
haigus kallale tikkub.
48. Leiab üksiklase elu üsna piinata
olewat.
49. Wõtab nõuks noort naesterahvast
teeniaks wõtta.
50. Jooksja- ja närwahaigus waewawad.
51. Teenia meeldib tale haigetalitajana.
52. Mitmesugused tundmused teenia
wastu.
53. Uhus keelab teda teeniat naeseks
wõtma.
54. Suures äparduses: ei tea, mis peab
tegema.
55. Seisab täielikult teenia tahtmiste
all ja on wäga õnnetu.

Wanudus.

56. Mõtleb waluga teeniaft lahkimise peale.

57. Teenia lubab tema juurest ära minna.

58. Närwihaiigusele tulewad weel teised haiigused lisaks.

59. Jääb raskestest haigeteks; lasseb teenia enese juurde kutsuda ja lubab teda naeseks wõtta.

60. Jätab oma waranduse teeniale ja ütleb maa pealse hädaorule igaweste: „ela hästi!“

Jää rahule.

Oh noormees jää ja rahule

Ja jäta rahule ka mind.

Ei ial ega ilmasgi

Wõi armastada ma sind.

Seft noor mees jää ja rahule —

Ra mulle on saatus karm.

Siht kaugel kätte saamata

Ja asjata igatseb arm.

Jää rahule, oh kudas ma

Wõin peita kõik püessesse:

Sa õpi nõdralt neiulta —

Ja ära mul waewa tee.

Elise Lun.

Tükkikesed wanapoist päewaraamatust.

— Hakatuses wõib abielu küll magus
ja hea olla, aga pärast — oh häda! oh
häda! tuleb piis mõru aeg.

— Naesed teevad nagu kassid: esite meelitavad, et siis pärast parem kriimustada oleks.

— Adam heitis Paradiisis magama, siis sai tale naene loodud, sa waene isa Adam! Su esimene uni oli ju — viimane rahu.

— Abielu on aia sarnane, ius kõrvenõgesed roosideks; suur linn, nimega hädaorg; üks päiklipuu mille otsas viletsused kasvavad; taevas, kus peale pimeduse midagi ei ole; haigemaja, kus inimene kahe vägema haiguse, käsuaandmise- ja armukadeduse haiguse, käes sipleb.

— Näidake mulle saja neiu hulgast ainult ühte, kes aru saab, mis kõrge ülesanne tale Looja poolt on antud, et ta oma ümbruse peale, kõiki rõõmuga täites võiks mõjuda, siis olen ma nelja nädala pärast peigmees.

— Armastus! Mis see muud wõib olla, kui üks põrunud peaju seeft wälja karganud koleduse pilt!

Mis muud kui üks mængutitteke, kellega ei kedagi teist, waid ainult iseennast saab petetud. Tõsist armastust, noh, seda 'pole leidagi; on küll magus mõttekujutus — wist kusagilt tindipotist sule abil pähe tuubitud.

Ei maksa.

Ei maksa mälestuseks luua
Sell' laulu, kellel jüda külm.
Ei lillekefi sellel tuua,
Kell' tunded tuimaks teinud ilm.

Ei laul jeal leia wastukõla, —
Ka lille näed ja waluga

Seal heidetawad üle öla,
Et rahwa jalgel närtsiks ta.
Sest hoia, hing, ja ellaline
Su laulu, lilli ilusaid,
Et sinu armu-andekene
Ei tooks sul filmi pisaraid.
Kui leiad tunderikast rinda
Ja rikkumata südant weel ;
Sell murra õit, ta tunneb hinda,
Peab kalliks teda eluteel.

E. Lun,

Waike õnn.

See oli kord tenas rohelistes metsas. Slut oli kaunis hea. Tema, minu tuttav, oli punakas seelik selgas ja roos kübara külges. Kroonu mehi oli rohkestest näha, kes teiste linnalastega lõbuhoones aega wiitsiwad. Tema, minu tuttav, sõi hanepraadi, kuna mina haput angerjast suust alla kõhu poole weeretasin. Nii sõime meie ja waike ja olime siis jällegi wait; see oli tõeste suur lõbustus, kellest aga keegi teine osa ei saanud. Tema ümber oli ta perekond, tema peremehe lapsed; ta oli lastekarjane — see oli mulle üks-ta kõik. — Ma waatasin tema kübararoosi peale ja tundsin sellest rõõmu. Kui nüüd kojumineku aeg tuli, läks mu jüda üsna soojaks, ma ei tea isegi kui soojaks. Nüüd korraga, — ei tea, kuida see sündis — ma tundsin teda enese kaenlas olewat.

Sõrmus.

Seal kus laene igaweste
Kohab rannal rahuta,
Ja tuuwalge tajakeste
Döjel paistab üle maa.
Seal, kus roosipõeia wilus
Laijalt puhkab türklane,
Noianeitsi noor ja ilus
Andis mulle sõrmuse.

„Wõta,“ ütles juud mull andes,
„Raunis, armas neiuke
„Seda armumärki kandes
„Saad ja suure wõimuse.
„Ei küll pikka noorust maitse
„Sina selle wõimu seest,
„Ei ta igawest sind kaitse
„Kurbtuse ja mure eest.

Geskujulik abielu mees.

Abielu mees, kuda ta naese
meelest peaks olema: Kui mees nae-

sega jalutama läheb, ei karda ta kufagiltki moodikaupluse eest mööda minna. Oma rahakotti kannab ta alati kaasas, ega ütle ialgi, et teda koju olla unustanud. Omas auususes ei pane ta tähelegi, et ta mõnda kimpju-kompsu ehk naese jalki kannab; ta on ka sellegagi rahul, kui wahest kõige nooremat pojukest süles peab kandma. Dõsi tõuseb ta magusast unest last kiigutama, ehk läheb vaatama, kes ukse taga kolistab. Taseb äiamamma enese juurdes elutseda ja on väga lahke ta vastu. Söögilaua juurdes on ta kõigega rahul mis ette tumakse; sup 'pole ialgi liig foolane ega põhja kõrwenud, ka kohwi pole talle ialgi liig wedel. Ta usub, et naesterahwastel nõrgad närwid on, ja saab paarist pisarast pehmen-datud. Kui naesuke pahane on, teeb teda uue seelikku, kleidi, kinkimisega jälle heaks; on naesukesel, igaw — lahutab teda lõbu-

sõituedega. Riided ei lõhna tal ialgi tubaka järel; ta hoiab walged afna eesriideid (gardinaid) ja suitsetab ainult õues ehk kuisagil mõeras tuas. Laua äärdes jägab ta perekonnale toitu, aga ei võta ialgi paremat tükki enesele. Ta tuleb alati parajaks ajaks koju, ega kanna ialgi maja wõtit enesega ühes. Kõik majapidamise maksud maksab ta nurisemata, ei panegi wastu, kui ta käest mitmesuguste maksude jäuiks raha nõutakse. Ta on alati lahke ja armastaw hing; pühitseb punkti peal oma pulmade aastapäewa; ei kaeba ialgi, kui söökide järel kauda peab ootama. Kui naene weel sulgedest pole ülestõusnud, keedab ta ise kohwi; lasseb naesukest pidule minna ja jääb ise koduhoidjaks. Täidab kõik naese soowimised, maksab kõik tema wõlad ja nutab kui laps tema furnukeha juurdes.

Meelitam subadus.

Kui armastad mind ja,
Siis kõrva jofin jul ma:

„Mind ära maha ja jäta,

„K' omal' teist pruuti ka võta!

„Ma tahan sull' olla hea,

„Nagu olets ma su pea.

„Sul ial ma rahu ei anna —

„Eganmuret su eest ka ei kannan!

Mis üle inimesed röömus- tavad.

Üks röömustab raha üle, — teine
ilusa näu üle, — kolmas kogu armas-
tuse üle, — neljas ema armsa sõnade üle,
— viies üksi elu üle, — kuues, hm?
— soovib enesele järeltulejaid ja röömus-
tab nende üle, — seitsmes weikese üle, sest
weike ei sünnita ialgi suurt pahandust,
— kaheksas röömustab juure üle, —
üheksas, enese wanaduse salgamise üle,
— kümnes, enese õnnetuse üle, — üheteist-
kümnes ja kahesteiskümnes on nii lollid;
nad ei tea isegi, mis üle röömustama pea-
twad.

Rohmefus.

Küll mõni ujub jõekeses ;
Tal on nii armas, hea.
Seal teine armu lusti sees,
Ja külmetab ka seal.

II.

Lüdrust ja ilmast
Harilviel weetud,
On wist juba mitmel
Enam üksford juhtund.

Naesterahwaste südamese- soow.

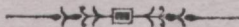
Hulk mehi olivad kord koos. Sai ühte ja teist arutatud. Viimaks tuli küsimise alla: „Mis armastab naene oma eluajal kõige rohkem?“

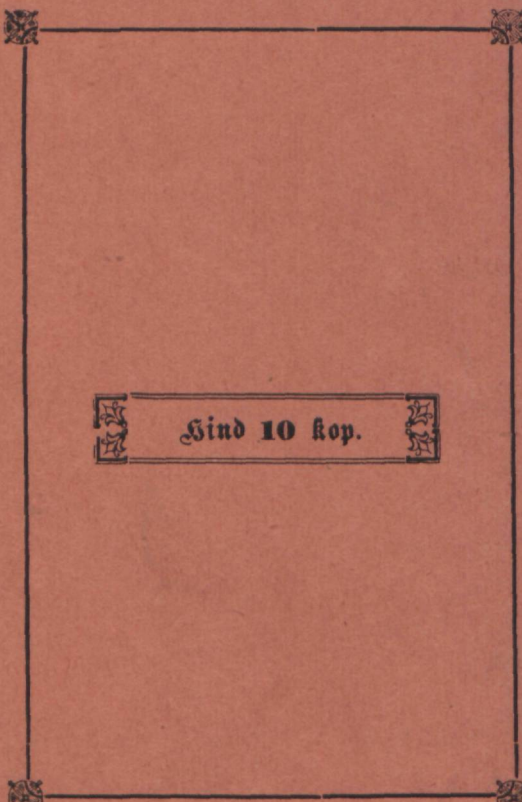
Üks arwas kammimist ja silimist, — teine meest, — kolmas tantsimist, — neljas kohwikanu, — viies koguni pesemist ja küürimist, — kuues käratsemist. Nende arwamised ei tahtnud kudagi ühte minna.

Üks wanadlane mees, kes kaua aega teiste arwamisi oli pealt kuulanud, pööras kavalalt naeratates arwustajate poole: „Mis teitest siin praegu igauks arwas,“ kõneles ta, „mu armsad, seda armastab

küll iga naene; teeb ka südamest hea meele-
lega. Dmeti mida naene kõige enam ar-
mastab, isegi peale käratsemise, see on, nu
sõbrad, — kuulge! see on — käskude
väljajägamist ja teiste tagasundi-
mist.”

Sis wahwalt ütles igamees:
Su sõnadel on tõde sees!”

Gind 10 kop.

